21501-07 Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 2217 Brief van de minister van Financiën

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 27 oktober 2026

Hierbij zend ik u het verslag van de Eurogroep en Ecofinraad, die plaatsvond op 8 en 9 oktober 2026 in Luxemburg.

In het verslag ga ik daarnaast in op de voortgang van de onderhandelingen van het pakket voor de gemeenschappelijke munt, waaronder de verordening betreffende de invoering van de digitale euro en de verordening inzake contant geld.

In het verslag informeer ik uw Kamer tevens over het aangenomen hamerpunt over de herziening van de EU fiscale lijst van non-coöperatieve jurisdicties en coöperatieve jurisdicties.

De minister van Financiën,
E. Heinen

Eurogroep in reguliere samenstelling

Internationale vergaderingen

De Eurogroep blikte vooruit op de Jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank en de G20-bijeenkomst van de ministers van Financiën en de centrale bank presidenten op 13 t/m 18 oktober 2026.[1] De gedachtenwisseling met de Europese Commissie en de Europese Centrale Bank richtte zich op wisselkoersontwikkelingen. De Commissie wees op een matige verzwakking van de euro, een versterking van de Chinese renminbi en stabiliteit van de Amerikaanse dollar. De Japanse yen vertoonde na interventies door Japanse autoriteiten en gecoördineerde actie met de VS van juli 2026 een tijdelijke versterking, maar dit effect ebde eind augustus alweer weg. De depreciatie van de euro ten opzichte van de dollar kan gedeeltelijk worden verklaard door het verschil in rendement tussen Europees en Amerikaans schuldpapier en de asymmetrische effecten van de energieschok. De renminbi is in de afgelopen zes maanden geapprecieerd ten opzichte van andere valuta, waaronder de euro en de dollar. Enkele lidstaten benadrukte het belang van verdere analyse en monitoring van de wisselkoersen.

Overig

De voorzitter van de Eurogroep gaf een korte toelichting op de procedure voor de benoeming van een opvolger van Isabel Schnabel, lid van de directie van de ECB.[2] Ze treedt op 3 januari 2027 af. Het streven is om tijdens de Eurogroep van 9 november aanstaande een nieuw bestuurslid aan te wijzen.

Eurogroep in inclusieve samenstelling

Spaar- en investeringsunie: jaarlijkse monitor voortgang kapitaalmarktunie

De Commissie lichtte de uitkomsten van de jaarlijkse monitoring van voortgang ten aanzien van de kapitaalmarktunie toe.[3] De nadruk van het rapport ligt dit jaar op de thema’s pensioenen en spaar- en beleggingsrekeningen. Nog geen 10% van de Europese bevolking bezit of handelt in beleggingen. Hoewel de inwoners van de EU veel sparen, resulteert dat onvoldoende in productieve marktinvesteringen, aldus het rapport. De Commissie benadrukte dat open, goed functionerende en geïntegreerde kapitaalmarkten essentieel zijn voor het verbeteren van het concurrentievermogen van de EU. Daarbij werd ook het belang van financiële geletterdheid onderstreept.

Effectieve en doelmatige overheidsfinanciën

De Eurogroep had een gedachtenwisseling over doeltreffende en doelmatige overheidsfinanciën.[4] De Commissie gaf daarbij aan dat lidstaten te maken hebben met verschillende prioriteiten voor overheidsuitgaven, oplopende vergrijzing en stijgende rentelasten. Verschillende lidstaten, waaronder Nederland, verwelkomde de discussie en vroeg aandacht voor schuldhoudbaarheid. Nederland wees op het belang van het inpassen van uitgaven in nationale begrotingen na 2028 voor die lidstaten die gebruik hebben gemaakt van de vrijgekomen begrotingsruimte onder de nationale ontsnappingsclausule. Mede op basis van de Nederlandse inbreng zal de Eurogroep vaker over effectieve en doelmatige overheidsfinanciën spreken.

---

[1] https://www.worldbank.org/en/meetings/splash/annual
[2] https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/appointment-of-the-european-central-bank-executive-board/
[3] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14098-2026-INIT/en/pdf
[4] https://www.consilium.europa.eu/media/wuwnl3oa/2026-10-8-note-for-eg-on-effectiveness-and-efficiency-of-public-finances.pdf

Ontwikkelingen op de energiemarkt en gevolgen daarvan voor de economie
De Eurogroep sprak over de ontwikkelingen op de energiemarkt en de economische gevolgen daarvan.[5] De Commissie gaf in haar toelichting aan dat oliemarkten relatief veerkrachtig blijken, ondanks het aanhoudende conflict in het Midden-Oosten. De elektriciteitsprijzen zijn aanzienlijk gestegen als gevolg van de hogere gasprijzen, maar de prijzen bevinden zich nog onder het piekniveau van 2022. Dat is gedeeltelijk te danken aan de huidige diversificatie in energietoevoer. In het verlengde daarvan benadrukte de Commissie de noodzaak van structurele en versnelde elektrificatie van de Europese economie.

De Eurogroep richtte zich vervolgens op de beperkte begrotingsruimte bij lidstaten tegen de achtergrond van hoge staatsschuld en oplopende rentes, gecombineerd met de financieringsbehoefte voor mitigatie van de hoge energieprijzen. Enkele lidstaten verzochten om meer flexibiliteit in de (toepassing van) Europese begrotingsregels, waaronder door rekening te houden met inflatie bij de beoordeling van de conceptbegrotingen voor volgend jaar (*draft budgetary plans*). Meerdere lidstaten, waaronder Nederland, gaven aan tegen verdere flexibilisering van de begrotingsregels te zijn en benadrukten het belang van schuldhoudbaarheid. Verdere flexibilisering ondermijnt ook de geloofwaardigheid van de begrotingsregels. Het is van belang om maatregelen te nemen die zorgen voor structurele oplossingen, zoals het afbouwen van energieafhankelijkheid en het terugbrengen van fossiele energiegebruik.

Ecofinraad

Overwinstbelasting energiebedrijven
Tijdens een ontbijtsessie werd stilgestaan bij ontwikkelingen op de energiemarkt en een mogelijke overwinstbelasting voor energiebedrijven. De Commissie gaf aan alle mogelijke opties te onderzoeken en zich te buigen over de juridische vraagstukken. Daarbij noemde de Commissie dat er zeven rechtszaken tegen de Commissie lopen volgend op de maatregelen uit 2022. Ook merkte de Commissie op dat het heffen van een overwinstbelasting een bevoegdheid is van lidstaten die daartoe ook de nodige informatiepositie hebben. Een aantal lidstaten pleitte voor een EU-breed initiatief op een belasting van overwinsten van energiebedrijven. Daarbij werd door een aantal lidstaten gewezen op de overwinsten van Europese raffinaderijen en riepen lidstaten de Commissie op tot een analyse van de raffinaderijsector.

Nederland vroeg aandacht voor een solide juridische grondslag en vroeg, in lijn met de motie Klaver/Paternotte[6], de Commissie om een economische en juridische analyse. Coördinatie op EU-niveau is daarbij van belang om fragmentatie te voorkomen. De Commissie kondigde aan een expertgroep met lidstaten en de Commissie in te stellen om prijzen, winstmarges, *best practices* en de voor- en nadelen van verdere maatregelen te onderzoeken. Het merendeel van de lidstaten heeft hier positief op gereageerd.

Kapitaalmarktintegratie- en toezichtcentralisatiepakket
De Ecofinraad sprak over het kapitaalmarktintegratie- en

[5] https://www.consilium.europa.eu/media/04kbnbok/note-on-the-impact-of-energy-markets-on-the-euro-area-economy.pdf
[6] Kamerstuk 36 933, nr. 9.

toezichtcentralisatiepakket (*Market Integration and Supervision Package*, *MISP*) en bereikte een politiek akkoord over de raadsinzet voor de trilogen.[7]

Er was bijna unaniem steun onder de lidstaten voor de voorliggende compromistekst; één lidstaat onthield zich van stemming.[8] Hiermee is een belangrijke stap gezet voor de ontwikkeling van de spaar- en investeringsunie en daarmee het concurrentievermogen van de EU. De Raad steunt het voorstel om het toezicht op de grootste handelsplatformen, tussenpersonen in de financiële keten (*clearing*- en *settlement*-partijen) en cryptoactivadienstverleners te centraliseren bij ESMA. Zowel in de transitiefase als daarna worden nationale toezichthouders goed betrokken voor behoud en overdracht van kennis en expertise. De Raad wil dat de Europese Commissie twee jaar na inwerkingtreding de criteria evalueert waarmee wordt bepaald of een handelsplatform onder ESMA-toezicht valt. Parallel aan de centralisatie van het toezicht steunt de Raad ook dat de bestuursstructuur (*governance*) van ESMA wordt versterkt door de oprichting van een onafhankelijk uitvoerend bestuur (*Executive Board*). Ook worden de instrumenten van ESMA om de consistente toepassing van EU-recht in de hele Unie te borgen versterkt. De besluitvorming hierover blijft wel bij de raad van toezichthouders (*Board of Supervisors*), waar de Commissie had voorgesteld dit bij de Executive Board te beleggen. Verder bevat het raadscompromis verbeteringen van het Commissievoorstel om de regelgeving voor vermogensbeheerders, beurshandel en toepassing van nieuwe technologie te vereenvoudigen en regeldruk te verminderen. Hiermee wordt het aanbieden van beleggingsfondsen binnen de EU gemakkelijker, de handel op beurzen transparanter, en de afwikkeling van beurstransacties efficiënter.

Na bespreking in Coreper stonden er nog een drietal punten open: de reikwijdte (*scope*) van het directe ESMA-toezicht op handelsplatformen, de herziening van de governance van ESMA en samenwerking met nationale toezichthouders, en de financiering van ESMA. De ministers spraken tijdens een diner voorafgaand aan de Ecofinraad informeel al over deze punten. Een deel van de lidstaten gaf opnieuw aan dat zij de scope van het toezicht, en in het bijzonder de uitzondering op ESMA-toezicht voor bepaalde beurzen waaronder Deutsche Börse, onwenselijk vinden. Over de ESMA-governance was het krachtenveld onveranderd. Een deel van de lidstaten waaronder Nederland, betreurde de afzwakkingen van het Commissievoorstel, terwijl een grote groep landen liever meer bevoegdheden van het Executive Board naar de Board of Supervisors had willen overhevelen. Tot slot pleitte een deel van de lidstaten ervoor dat de nationale contributies aan het ESMA-budget minder ver stijgen en de verdeelsleutel wordt aangepast.

Voorafgaand aan de bespreking tijdens de Raad stelde het Iers voorzitterschap een beperkt aantal aanpassingen voor om zowel de governance op twee punten te versterken als de bekostigingsstructuur enigszins aan te passen. ESMA wordt hiermee slagvaardiger doordat de mogelijkheden voor de Board of Supervisors om voorafgaand aan een besluit van de Executive Board een opinie te geven worden ingeperkt en doordat in eventuele toezichtteams enkel nationale toezichthouders uit de lidstaat van vestiging van de entiteit kunnen deelnemen. Ten aanzien van de bekostiging van ESMA is besloten dat de verhouding tussen nationale bijdrages (nu 60%) en het EU-budget (nu 40%) wordt omgedraaid en de

---

[7] Het persbericht van de Raad over het akkoord is raadpleegbaar via: https://www.consilium.europa.eu/nl/press/press-releases/2026/10/09/savings-and-investments-union-council-agrees-key-elements-of-crucial-measures-to-deepen-eu-capital-markets/

[8] De voorliggende compromistekst is raadpleegbaar via: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13779-2026-INIT/en/pdf

Commissie wordt opgeroepen om binnen een jaar de verdeelsleutel tussen lidstaten (nu op basis van bevolkingsomvang) te evalueren en te beoordelen of de methodologie proportioneel, stabiel en voorspelbaar is. Nederland kon zich, net als bijna alle andere lidstaten, in deze aanpassingen vinden en stemde in met de voorliggende compromistekst. Daarbij benadrukte Nederland, net als andere lidstaten, dat het compromis niet perfect is, maar wel een enorme stap is in de goede richting op een onderwerp waarover al ruim een decennium wordt gesproken. Het Europees Parlement stemt waarschijnlijk in december over zijn inzet, waarna de triloogonderhandelingen kunnen beginnen. De Europese Raad heeft eerder de ambitie uitgesproken dat er dit jaar een akkoord wordt bereikt, maar dit is ambitieus.

Financiële diensten update van wetgevingstrajecten
De Ecofinraad besprak de voortgang op verschillende financiële dossiers. Voor de herziening van de securitisatieverordening hebben drie trilogen plaatsgevonden, met een volgende gepland aan het einde van oktober. Voor de digitale euro is het de ambitie om voor het einde van het jaar tot een finaal akkoord te komen. Voor de *Sustainable Finance Disclosure Regulation* (SFDR) vindt de eerste triloog op 22 oktober plaats en is de doelstelling om voor het einde van de termijn tot een akkoord te komen. Het pensioenenpakket wacht nog op de onderhandelingspositie van het Europees Parlement. De Europese Investeringsbank lichtte toe dat er vooruitgang is geboekt met de Europese Defensie Faciliteit. De Europese Centrale Bank gaf aan dat het Pontes systeem[9] op 21 september 2026 is gelanceerd.

Concurrentievermogen bankensector
Tijdens de Ecofinraad werd van gedachten gewisseld over het concurrentievermogen van de Europese bankensector naar aanleiding van de mededeling van de Commissie van juli jl.[10] De Commissie onderscheidt drie uitdagingen voor de Europese bankensector: fragmentatie, implementatie van internationale Bazel-standaarden en complexiteiten van het regelgevend kader.

Nederland gaf aan voortgang te willen maken op de drie genoemde uitdagingen en spoorde de Raad aan tot ambitie en compromisbereidheid. Een aantal lidstaten, waaronder Nederland, sprak zich uit voor een pakketbenadering om de doelen zoals genoemd in de mededeling van de Commissie – harmonisatie, vereenvoudiging en integratie – gelijktijdig na te kunnen streven. Enkele andere lidstaten legden daarentegen de nadruk op het versneld aanpakken van afzonderlijke onderdelen, waaronder vereenvoudiging. Voorts legden diverse lidstaten verschillende accenten in de discussie. Enkele lidstaten vroegen aandacht voor de introductie en verbetering van mogelijkheden voor kapitaal- en liquiditeitswaivers, waardoor banken hun kapitaal en liquiditeit efficiënter kunnen verdelen tussen de EU-lidstaten. Andere lidstaten wezen juist op risico’s hiervan. Enkele lidstaten vroegen aandacht voor huishoudens en (kleine) bedrijven en kleine banken. Weer andere lidstaten waarschuwden dat vereenvoudiging van het raamwerk niet ten koste van de weerbaarheid van banken mag gaan. De Ecofinraad vond consensus in steun voor integratie en een gelijker speelveld binnen de bankensector.

---

[9] Pontes is de oplossing van het Eurosysteem op het gebied van d*istributed ledger technology* (DLT) die marktplatforms op basis van DLT en TARGET-diensten met elkaar verbindt om DLT-gebaseerde groothandelstransacties af te wikkelen in centraal bankgeld.
[10] https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_26_1637

Economische en financiële impact van de Russische agressie tegen Oekraïne
De Commissie voorzag de Ecofinraad van de reguliere update over de economische en financiële impact van de oorlog in Oekraïne.[11] Ook gaf de Commissie een update over uitbetalingen aan Oekraïne vanuit verschillende steunleningen, waarover u middels de geannoteerde agenda voor deze Ecofinraad bent geïnformeerd.[12] Het merendeel van de lidstaten, waaronder Nederland, sprak steun uit voor Oekraïne, benadrukte dat het belangrijk is om Oekraïne te blijven steunen en onderstreepte het belang van betrokkenheid van derde landen. Daarvoor is het nodig om tijdig inzicht te hebben in de financieringstekorten en moeten verschillende financieringsopties worden onderzocht.

Herstel- en Veerkrachtfaciliteit
De Commissie gaf een korte toelichting over de stand van zaken van de herstel- en veerkrachtfaciliteit (*Recovery and Resilience Facility*; RRF).[13] Alle lidstaten hebben de laatste betaalverzoeken ingediend. De Commissie werkt aan de beoordeling en streeft ernaar eind november alle betaalverzoeken, inclusief het vijfde en laatste betaalverzoek van Nederland, te hebben beoordeeld. Het RRF loopt tot en met 31 december 2026, waarna er geen uitbetalingen uit de faciliteit meer kunnen plaatsvinden.

Europees Semester 2026
De Commissie gaf een korte toelichting op het aankomende Europees Semester. Het Europees Semester is het jaarlijkse proces waarin EU-lidstaten hun economisch, arbeidsmarkt- en begrotingsbeleid coördineren.[14] De oorsprong hiervan ligt in het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), en de afspraken die daarin zijn gemaakt over het economisch beleid en het werkgelegenheidsbeleid. Het Semester combineert het toezicht op macro-economische onevenwichtigheden, overheidsfinanciën, arbeidsmarktbeleid en het bevorderen van economische groei in de EU. In november wordt het jaarlijkse herfstpakket verwacht wat het startpunt is van het volgende semesterproces.

Implementatie Europees begrotingsraamwerk
De Ecofinraad sprak over de implementatie van het Europees begrotingsraamwerk. Allereerst werd het herziene budgettair-structureel plan van Tsjechië door de Raad goedgekeurd.[15] Tsjechië had wegens het aantreden van een nieuw kabinet een herzien plan ingediend.
Binnen het Europees begrotingsraamwerk kan op verzoek van een lidstaat de nationale ontsnappingsclausule worden geactiveerd. De aanvraag van Griekenland werd goedgekeurd om de reeds geactiveerde nationale ontsnappingsclausule uit te breiden naar energiezekerheidsmaatregelen.[16]

Internationale vergaderingen
De Commissie koppelde terug over de G20-bijeenkomst van ministers van Financiën en Centrale Bank presidenten van 31 augustus en 1 september in Asheville, de Verenigde Staten. Ook blikte de Raad vooruit op de Jaarvergadering van het IMF en de Wereldbank en de G20 bijeenkomst in Bangkok, tevens de

---

[11] https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/eu-solidarity-ukraine/
[12] https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2026D47257&did=2026D47257 Kamerstuk 21 501-07, nr. 2210.
[13] https://reforms-investments.ec.europa.eu/recovery-and-resilience-facility-1_en
[14] https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/european-semester/
[15] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13212-2026-INIT/en/pdf
[16] https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13213-2026-INIT/en/pdf

laatste bijeenkomst onder het voorzitterschap van de Verenigde Staten. Het Verenigd Konikrijk neemt daarna de rol van voorzitter over.

Overig

Voortgang pakket voor gemeenschappelijke munt

Conform de wens van de Kamer inzake de digitale euro en de toezegging ten aanzien van de verordening inzake contant geld (LTCR)[17], wordt de Kamer maandelijks geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen op deze onderwerpen. Beide onderwerpen vormen samen het pakket voor de gemeenschappelijke munt.

In het verslag van Eurogroep en Ecofinraad van september jl. is de Kamer geïnformeerd dat de eerste triloogonderhandelingen tussen het Europees Parlement en de Raad hebben plaatsgevonden. Ook deze maand vinden er onderhandelingen plaats en over veel van de onderwerpen wordt nog gesproken. Specifiek gaat het dan om het compensatiemodel, de uitrol van de digitale euro, de toegang tot en acceptatie van zowel contant geld als de digitale euro en mogelijke uitzonderingen. Nederland blijft zich inzetten dat de Nederlandse belangen op deze punten voldoende gewaarborgd blijven. Het Ierse voorzitterschap heeft de ambitie uitgesproken om dit jaar tot een akkoord te komen.

Herziening van de EU fiscale lijst van non-coöperatieve jurisdicties en coöperatieve jurisdicties

De herziening van de EU fiscale lijst van non-coöperatieve jurisdicties en coöperatieve jurisdicties is als hamerpunt aangenomen tijdens de Ecofinraad van 9 oktober.[18] Deze herziening is opgesteld door de Gedragscodegroep die beoordeelt of landen buiten de EU voldoen aan de Europese minimum fiscale standaard. Landen die daar niet aan voldoen komen te staan op de Europese lijst van non-coöperatieve jurisdicties (EU fiscaal zwarte lijst). Daarnaast is er ook een grijze lijst van landen die niet voldoen aan de standaard maar die op hoog politiek niveau hebben toegezegd om binnen een bepaalde periode alsnog aan de standaard te voldoen. De lijst wordt periodiek herzien, doorgaans tijdens de Ecofinraad-vergaderingen van februari en oktober.

De Ecofinraad heeft ermee ingestemd dat Panama en Vietnam van de EU fiscaal zwarte lijst worden gehaald. De aangepaste EU fiscaal zwarte lijst bestaat uit de volgende 8 jurisdicties: de Amerikaanse Maagdeneilanden, Amerikaans Samoa, Anguilla, Guam, Palau, Russische Federatie, Turks & Caicoseilanden en Vanuatu. Panama stond sinds februari 2020 op de EU fiscaal zwarte lijst vanwege een schadelijk fiscaal regime. Panama heeft dit regime dusdanig aangepast dat de Gedragscodegroep heeft geconcludeerd dat deze niet meer schadelijk is. Panama wordt verplaatst naar de EU fiscaal grijze lijst omdat Panama nog getoetst moet worden door het Globale Forum voor belastingtransparantie (hierna: het Globale Forum) op de naleving van het criterium uitwisseling van belastinginformatie op verzoek. Vietnam is afgelopen februari op de EU fiscaal zwarte lijst geplaatst nadat uit de evaluatie van het Global Forum was gebleken dat Vietnam niet voldeed aan het criterium uitwisseling van belastinginformatie op verzoek. Na diverse aanpassingen in de nationale wetgeving heeft Vietnam een nieuwe evaluatie bij het Globale Forum aangevraagd. In afwachting daarvan is Vietnam opgenomen op de grijze lijst. Verder is Belize van de EU fiscaal grijze lijst gehaald

[17] Kamerstuk 21 501-07 nr. 2158.
[18] https://www.consilium.europa.eu/media/qjto30yl/st13854en26.pdf

omdat Belize onlangs van het Globale Forum een positieve score heeft gekregen voor het criterium uitwisseling van belastinginformatie op verzoek.

De landen op de EU fiscaal grijze lijst hebben toegezegd om binnen een overzichtelijke termijn alsnog te voldoen aan de fiscale standaard. Als dat niet lukt, dan worden deze landen alsnog op de EU fiscaal zwarte lijst gezet. De volgende 10 jurisdicties staan op de grijze lijst: Britse Maagdeneilanden, Brunei Darussalam, Eswatini, Groenland, Jordanië, Marokko, Montenegro, Panama, Turkije en Vietnam. Meer informatie over de EU fiscale lijsten is te vinden op de website van de Raad van de Europese Unie.[19]

[19] https://www.consilium.europa.eu/nl/policies/eu-list-of-non-cooperative-jurisdictions/